Persones amb discapacitat intel·lectual: tracte adequat i continguts entenedors

1. Conceptes previs

- Les persones amb discapacitat intel·lectual **som molt diverses.** Tenim en comú que ens costa més entendre algunes coses i que necessitem de diferents suports i adaptacions per participar.

    - Hi ha persones amb necessitats de suport i nivells d'autonomia molt diferents: des de persones que vivim soles amb suports puntuals, fins a persones que necessitem suport per a la majoria d'activitats quotidianes.

    - Així mateix, hi ha discapacitats més visibles, com la Síndrome de Down, la Síndrome X-Fragil o la paràlisi cerebral; però també hi ha discapacitats no visibles a primer cop d'ull, com algunes persones amb autisme o amb intel·ligència límit.

- La discapacitat és una característica més que tenim, però no ens defineix com a persona. Com la resta, el que ens **defineix com a individus és la nostra personalitat**, gustos i interessos diferenciats.

- **L'entorn és crucial**: pot "discapacitar-nos" o, per contra, pot facilitar la participació. Per a persones amb mobilitat reduïda, els ascensors són l'exemple més conegut. Per a persones amb dificultats de comprensió, són claus els espais fàcils d'orientar-se, les explicacions entenedores, els textos en lectura fàcil o una actitud positiva. Per tant, cal posar el focus en **eliminar les barreres** de l'entorn, incloent les barreres a la comprensió (accessibilitat cognitiva) i els prejudicis vers les persones amb discapacitat.

- En resum, fer una activitat inclusiva i accessible per a persones amb discapacitat intel·lectual depèn de dos factors bàsics:

    - **Oferir un tracte adequat**, posant la mirada en les capacitats i no en les limitacions.
    - **Oferir uns continguts comprensibles**, amb suports i adaptacions adequats.

2. Falsos mites sobre les persones amb discapacitat intel·lectual

- **Les persones amb discapacitat estem malaltes**.
  La discapacitat és una condició, no és una malaltia. Si ens cuidem, sovint podem tenir una salut excel·lent!

- **Totes i tots som carinyosos, alegres i bones persones.** Tant de bo! La realitat, però, és que tenir discapacitat no determina el caràcter.

- **Tenim gustos infantils.** Les persones amb discapacitat ens fem adultes i no som nens tota la vida. A més, com diu la dita: de gustos no hi ha res escrit!

- **Qualsevol cosa ens agradarà.**
  Només si és digna i està ben pensada. Si ens passes un full de valoració a l'acabar l'activitat, t'ho demostrarem!

- **No podem decidir quines activitats volem fer.**
  Sabem bé què ens agrada i què no. Si no ens comuniquem parlant, ho notaràs en la nostra expressió de la cara.

- **No podem entendre les coses.**
  Si ens ho expliques bé, podrem entendre-ho.
  D'altra banda, si a algú li costa parlar, no vol dir necessàriament que li costi entendre.

- **Explicar de manera fàcil és fàcil.**
  Ser entenedor és més difícil que ser enrevessat: caldrà resumir, prioritzar, seleccionar i adaptar.

3. Llenguatge inclusiu

Com anomenar el col·lectiu?

SÍ

- **Persona / Pel meu nom**. Com més m'agrada que m'anomenis, és pel meu nom. O si no te'n recordes, que parlis de mi simplement com a persona o participant. Que tingui discapacitat o no, sovint no és important a l'hora d'explicar el que he fet. En aquests casos, no cal que ho destaquis.

- **Persona amb discapacitat intel·lectual / persona amb autisme / persona amb paràlisi cerebral...** Si vols identificar al col·lectiu, inclou la paraula "persona amb" davant. A banda de tenir una discapacitat, tinc moltes capacitats. Hi ha gent que ens anomena "persones amb capacitats diverses" o "persones amb diversitat funcional intel·lectual", però són termes que no acabem d'entendre.

NO

- **Un discapacitat / Una persona discapacitada.** Així ens simplifiques i ens discapacites per a tot.

- **Persona amb minusvàlua / persona amb disminució / persona amb deficiència mental / persona amb retràs mental**. Són termes degradants i antiquats que, per sort, ja no s'utilitzen.

- **Persona amb discapacitat psíquica / persona amb discapacitat mental.** El terme correcte és persona amb discapacitat intel·lectual.

- **Persona especial/ persona diferent**. Tots som iguals, tots som diferents.

Quins verbs utilitzar?

SÍ

- **Verbs neutres**. Per exemple: el participant **té** una discapacitat / l'alumnat **té** autisme / la persona **va** en cadira de rodes.

NO

- **Verbs amb càrrega negativa**. Per exemple: el participant **pateix** una discapacitat / l'alumnat està **afectat** per autisme / la persona està **postrada** en una cadira de rodes

Com anomenar les adaptacions?

SÍ

- **Activitat adaptada** (per a persones amb discapacitat intel·lectual) / **activitat accessible** (cognitivament).

- **Fulletó o programa en lectura fàcil** / **fulletó o programa adaptat** (per a persones amb discapacitat intel·lectual) / **fulletó o programa accessible** (cognitivament)

- **Lavabo adaptat** (per a persones amb mobilitat reduïda) **/ itinerari accessible / entrada accessible**

NO

- **Activitat normal** / **grup normal** / **escola normal / fulletó o programa normal**. Tothom és normal (o ningú!). No diguis "persona normal"; digues "persona sense discapacitat". No diguis "fulletó normal", digues "fulletó sense adaptar". No diguis "activitat normal" o "grup normal", digues "activitat sense adaptar" o "grup ordinari".

- **Lavabo de discapacitats o minusvàlids** / **itinerari per a discapacitats / rampa de minusvàlids.** Digues lavabo, itinerari o entrada accessible o adaptada.

Com anomenar les necessitats de suport?

SÍ

- **Persona** (o grup) **amb necessitats de suport intermitent / limitat / extens / generalitzat** (de menor a major intensitat). Així et centres en el suport que necessito per poder fer coses, i no en les limitacions. Si no estàs familiaritzat amb els termes anteriors, pots preguntar si la persona té moltes o poques necessitats de suport.

NO

- **Persona amb discapacitat alta, baixa, profunda, greu, lleu... / Persona amb nivell alt, baix, mitjà**... / **Persona amb edat mental de**... / **Persona amb un percentatge de discapacitat de**... / **Persona assistida**.
  Tots aquests són termes antiquats, mèdics, o que tenen una connotació negativa. Si vols conèixer les característiques del grup o de la persona per saber com pots adaptar l'activitat, millor pregunta a la persona, educador o familiar quines necessitats de suport tenen o quines adaptacions requereixen.

Com dirigir-te al grup?

SÍ

- **Participant / visitant / client**

NO

- **Pacient / receptor / malalt.** No som pacients, ni receptors passius ni malalts en procés de rehabilitació que usen la cultura com a teràpia. Som participants, clients o visitants, com la resta del públic.

- **"Nois, noies".** A l'hora de dirigir-te a nosaltres, fes-ho igual que ho fas amb la gent d'altres grups (companys, companyes, senyors, senyores, gent, família, grup?). Nois i noies sovint té una càrrega infantil.

4. Decàleg tracte adequat.

1. Parla'm d'acord amb la **meva edat**. No m'infantilitzis.
    - NO: "Al taller haureu de ser bons nois i noies, tancar les boquetes i estar tots calladets."
    - SÍ: "Al taller haureu d'estar tots i totes en silenci per no molestar els companys".

2. **No pugis el volum** ni gesticulis massa quan em parlis.
    - NO: "EL LA-VA-BO DIUS?? ESTÀ A-LLÀ. EN-TENS?? ESTÀ A-LLÀ, A-LLÀ.."
    - SÍ: "El lavabo està allà, al final del passadís. Si no el trobes, vine que t'acompanyo".

3. Escolta'm. Dóna'm **temps per contestar** i no anticipis les meves respostes.
    - NO: "-M'agrada molt..." "-Que bé que t'agradi l'activitat!".
    - SÍ: "-M'agrada molt... els macarrons" "-A mi també, ahir vaig dinar macarrons".

4. Si tens dubtes, **pregunta'm si necessito suport** abans d'imposar-me'l.
    - NO: "Vine, t'explicaré què has de fer al centre".
    - SÍ: "Hola. Coneixes el centre cívic? Vols que t'expliqui què hi fem? "

5. **No em sobreprotegeixis** ni em tractis amb **paternalisme**. No som "pobrets", "àngels", "herois" o "exemples de superació".
    - NO: "Pobret, mira que content es posa quan balla. Oi que és un amor?".
    - SÍ: "Com t'agrada ballar, Joan!".

6. Tracta'm **com a individu**, no generalitzis: cadascú té gustos, necessitats de suport i personalitats diferents.
    - NO: "Tenim una activitat de dansa integrada ideal per a persones com vosaltres. Apunta't-hi!".
    - SÍ: "T'interessaria fer una activitat de dansa?".

7. **Parla'm directament a mi** i no al meu acompanyant si em vols preguntar alguna cosa. No parlis sobre mi amb altres com si no t'escoltés.
    - NO: "Ella voldrà apuntar-se a l'activitat?".
    - SÍ: "Voldràs apuntar-te a l'activitat?".

8. Naturalitza el suport i **fes-me sentir inclòs**, un més, amb la resta del grup. Tampoc et centris només en mi.
    - NO: "Estic atenent una persona amb discapacitat i trigaré més del normal. Pots tornar en un altre moment?".
    - SÍ: "Estem repassant la programació d'activitats. Si vols informar-te'n tu també, pots apropar-te".

9. **Sigues flexible!** A vegades ens relacionem de manera diferent, i fem moviments, sons o comentaris particulars. A més, alguns ens comuniquem a través de pictogrames, signes o de manera no verbal.
    - NO: "Què li passa? El pobret no parla bé, oi?"
    - SÍ: "Veig que somrius. T'ho has passat bé?"

10. I sobretot, **sigues NATURAL**! Volem el mateix que tu, que ens tractin amb respecte i amabilitat. Si ets natural, no ens importarà si comets errors.
    - NO: "Que m'està volent dir? No li agrado? Què faig?".
    - SI: "Disculpa, pots repetir-ho? No t'he entès."

5. Decàleg contingut accessible

1. Utilitza un **vocabulari senzill**, però no infantil, adaptat al meu nivell de comprensió. Parla de manera pausada i amb frases curtes. Evita tecnicismes i usa paraules habituals sempre que puguis.
    - NO: "Hi ha un curs d'alfabetització digital on es treballen nocions bàsiques de les TIC".
    - SÍ: "Hi ha un curs on pots aprendre com fer servir l'ordinador i connectar-te a Internet."

2. No donis coses per **sobreenteses.**
    - NO: "Per formalitzar la matrícula, has d'abonar 30 euros en efectiu en 4 dies hàbils".
      "A la planta hi ha les aules de la 'A' a la 'D'."
    - SÍ: "Per apuntar-te a l'activitat, ens has de portar 30 euros abans del dimarts que ve".
      "A la planta hi ha les aules 'A', 'B', 'C' i 'D'."

3. Selecciona la **informació essencial** i ves al gra.
   Evita detalls innecessaris.
    - NO: "Pots pagar en efectiu o per transferència. Si pagues amb transferència, has de portar un justificant bancari amb el número de compte".
    - SÍ: "Com vols pagar? Ens portaràs els diners aquí o ens pagaràs a través del banc?"

4. Posa **exemples quotidians** i de l'entorn proper.
    - NO: "Al taller de cuina fareu receptes de la dieta mediterrània".
    - SÍ: "Al taller de cuina fareu plats de la dieta mediterrània, com arrossos o gaspatxo".

5. **Sigues precís i literal**. Evita ambigüitats i metàfores.
    - NO: "Tens els ulls com plats. Què et passa?"
    - SÍ: "Sembles sorprès. Vols dir-me què passa?"

6. Utilitza **suports visuals** per reforçar les explicacions. Si cal, escriu-ho en un paper.
    - NO: "Hi haurà una exposició fotogràfica".
    - SÍ: "Hi ha una exposició de fotos la setmana que ve. Fixa't en aquest cartell: hi surten algunes de les fotos de l'exposició".

7. **Assegura't que t'he entès**. Evita preguntes tancades.
    - NO: "Has entès què t'he dit?".
    - SÍ: "A quina sala hauràs d'anar demà?".

8. Sigues **concret** i pràctic. Evita abstraccions.
    - NO: "T'ha semblat una activitat inclusiva?".
    - SÍ: "Què t'ha agradat més de l'activitat? Què milloraries de l'activitat?"

9. **Estructura,** ordena i personalitza la informació.
    - NO: "El taller té lloc dimecres a l'aula B. El tallerista demana el DNI als usuaris nous".
    - SI: "Demà hauràs de:
        1. Agafar el DNI de casa.
        2. Anar a l'aula B.
        3. Ensenyar el DNI al monitor.

        Vols que t'ho escrigui en un paper?"

10. **Deixa'm preguntar**, reserva espais a resoldre dubtes.
    - NO: "Aquí tens la circular amb les normes del taller. Mira-te-la tranquil·lament a casa".
    - SÍ: "Aquí tens la circular amb les normes del taller. Vols que les repassem plegats?".

6. Consells per a atendre persones amb discapacitat intel·lectual

- L'atenció del **punt d'informació** és molt important i sovint és el primer contacte que tenim. Influirà molt en la impressió que ens fem de l'equipament i ens animarà o no a continuar. Mostra una actitud receptiva, pacient i amable, disposada a donar el suport necessari quan calgui, de manera natural i sense atabalar-nos.

- **Prioritza** la informació i coneixements essencials que vols transmetre. Evita l'excés d'informació i assegura't que t'he entès.

- Si et preguntem sobre **activitats o tallers**, a més de donar-nos el document imprès, ofereix-nos l'opció de repassar-lo junts, resoldre dubtes, subratllar la informació important...

- Si utilitzes **suports visuals** i no només verbals, les teves explicacions seran més fàcils d'entendre. També pots escriure'm les coses més importants en un paper perquè les recordi.

- Puc **triar**, però a vegades massa opcions poden atabalar-me. Per això, m'agrada molt un bon assessorament. Escolta'm, i tingues en compte la meva **edat i gustos** a l'hora de recomanar-me una activitat o una altra. També és bo que coneguis el grau d'accessibilitat de les activitats.

- Gaudim de les activitats de maneres diverses.
  Per això, si m'interessa un taller,
  i no hi ha cap grup adaptat que la faci,
  en comptes de descartar d'inici la meva participació,
  pots donar-me **un dia de prova gratuïta.**
  Així podré valorar amb el tallerista
  si el taller s'adapta o no a les meves expectatives.

- Si dones dades de contacte, no posis només un email (hi ha persones que no en tenen). Afegiu també un **telèfon**.

- No oblidis la **informació pràctica**: hi ha lavabos? On puc beure aigua? Hi ha alguna sala tranquil·la on puc anar si em poso nerviós?

- No parlis sobre nosaltres amb el nostre **acompanyant** com si no et sentíssim. Si vols preguntar-nos alguna cosa, fes-ho directament a nosaltres.

- Sigues **flexible** i pacient. Hi ha persones més mogudes i més quietes, més expressives i menys, més flexibles i més rígides, que es comuniquen de manera verbal o no verbal... Respecta els ritmes i la manera de comunicar-se de cadascú i evita forçar les situacions.

- Precaució a l'hora de fer **bromes i acudits**. En comptes de captar la nostra atenció, potser ens distreu o ens confon. Intenta ser literal i neutre, almenys a l'inici, fins que no coneguis millor el grup.

- Potser fem algun **comentari o pregunta** que et resulta sorprenent o graciós. Intenta respondre'l amb normalitat. Evita prendre-te'l a broma; segurament la nostra intenció no era fer gràcia.

- Si et trobessis amb un **moment de crisi** d'un participant, normalment un familiar o acompanyant es farà càrrec de la situació i sabrà reconduir-la.
  En aquest cas, procura mantenir la calma, reconduir l'atenció de la resta d'usuaris fora de la situació de crisi i continuar amb les teves tasques amb naturalitat.

7. Consells per a activitats i visites amb persones amb discapacitat intel·lectual

Abans de començar

- Els **grups reduïts** són encara més importants per poder personalitzar el tracte i l'activitat.

- **Prioritza** la informació i coneixements essencials que vols transmetre. Evita l'excés d'informació.

- Idea activitats **interactives**. Si exploren **diferents sentits i suports**, encara millor.

- Si has d'explicar **conceptes abstractes**, fes-ho amb exemples pràctics i coses quotidianes i concretes.

- Si utilitzes **suports visuals** i no només verbals, les teves explicacions seran més fàcils d'entendre.

- L'**objectiu** de l'activitat ha de ser el mateix que amb la resta de grups (aprendre sobre una determinada matèria, descobrir algun tema, passar-ho bé...).

- Treballa en **espais estructurats**, fàcils d'entendre, confortables, ordenats i sense sobreestimular.

- **Seqüencia l'activitat** en passos ben estructurats. Reserva més temps per donar les explicacions, per interactuar, per desplaçar-nos d'un espai a un altre, per resoldre dubtes...

- Preveu **diferents adaptacions, dificultats i ritmes** per poder adaptar l'activitat de manera flexible als diferents grups i persones. Per exemple, posar cadires per descansar, afegir o treure continguts o estacions a la ruta, preveure diferents nivells de dificultat i aprofundiment en cada activitat...

- Tingues en compte l'**edat i els gustos** a l'hora d'enfocar l'activitat. Els ritmes, continguts i dinàmiques seran molt diferents si s'adrecen a un grup d'escola d'educació especial, a un grup de de persones adultes joves o a un altre de persones jubilades.

- Si tens una reserva d'una entitat de persones amb discapacitat intel·lectual, pots **parlar prèviament** amb els referents de l'entitat**.** Així sabràs si cal tenir en compte alguna adaptació o necessitat particular.

- També és recomanable editar una **Guia narrativa social** que anticipi pas a pas l'activitat, i que els participants puguin descarregar-se prèviament des de casa. Exemple: https://www.liceubarcelona.cat/ca/autisme-tea

- A la pàgina web i materials de difusió de l'activitat, expliciteu una **bústia de contacte** perquè el públic interessat pugui comunicar necessitats d'accessibilitat abans de fer l'activitat. Recordeu incloure com a vies de contacte com a mínim **telèfon** i email (hi ha moltes persones que no tenen correu electrònic).

Presentació de l'activitat

- **Comença presentant-te**. Si tens el nom sempre visible a la solapa, millor. Sigues proper i natural.

- **Anticipa** la informació essencial de l'activitat, com la duració, objectiu i seqüència bàsica. També recorda'ns quines expectatives tens de nosaltres: aprendre alguna cosa, gaudir, conèixer el barri...

- Capta la nostra **atenció**. Fes-nos preguntes, sigues dinàmic, canvia d'entonació, utilitza el cos...

- Dirigeix-te a mi, mira'm. **Personalitza** les teves explicacions. Cuida la posició del grup i on et situes físicament quan interactues amb nosaltres.

- Recorda'm les **normes**. Puc fer fotos? Haig de parlar fluix? Puc tocar els objectes? Sigues explícit, no ho donis per sobreentès! Tinc drets, però també deures.

- No oblidis la **informació pràctica**: hi ha lavabos? On puc beure aigua? Hi ha alguna sala tranquil·la on puc anar si em poso nerviós?

Durant l'activitat

- Si expliques les **instruccions d'una activitat**, diga'ns de manera molt clara què hem de fer. Si cal, fes de model (fes-ho primer tu com a exemple), seqüencia els passos, ensenya'ns exemples, pregunta'ns què hem entès, repeteix.

- **Dóna'm feedback**. Si ho estic fent bé, diga-m'ho, i si haig de millorar alguna cosa, diga-m'ho també.

- Explica prèviament les **normes de l'activitat**. No ho donis per sobreentès. Per exemple, si haig de tocar un animal, recorda'm que ho haig de fer suaument.

- Tramet els **coneixements** de manera comprensible: posa exemples concrets i pràctics, relacionats amb l'entorn quotidià, utilitza suports visuals o audiovisuals, explica el context i evita sobreentesos...

- M'agrada poder **triar**. Però ves amb compte, massa opcions potser em poden atabalar.

- Evita explicacions llargues en una sola direcció. Busca la **interacció**.

- No parlis sobre nosaltres amb el nostre **acompanyant** com si no et sentíssim. Si vols preguntar-nos alguna cosa, fes-ho directament a nosaltres.

- Aprofita els **interessos de cadascú** i enllaça'ls amb l'activitat. Per exemple, si a algú li agraden els gossos o els trens, pots aprofundir en això, o explicar alguna anècdota relacionada, per captar el nostre interès.

- **Anticipa** els canvis d'espai i les coses que aniràs presentant i fent, sobretot si són sensorialment invasius (canvis de sala, variacions pronunciades d'il·luminació o temperatura, tocar determinades textures, olors, sorolls o música alta...)

- Pregunta si vull **participar o no**. Dóna'm l'opció a no fer l'activitat. Em pot fer por o trobar-la estressant.

- Si som un grup amb **grans necessitats de suport,** les activitats sensorials: gust ,musica, tacte... són encara més importants.

Gestió de grup

- Si som molts, necessitaràs mantenir l'**ordre al grup** per poder avançar. Potser necessites que alcem el braç per intervenir i que parlem fluix. Però no ho donis per sobreentès, explica'ns-ho.

- Equilibra i canalitza la **participació**. Evita si cal, amb mà esquerra i discreció, que ningú monopolitzi en excés la participació. No tinguis por a reconduir les intervencions cap al tema de l'activitat. Fes-ho amb tacte i aprofitant alguna pausa en el discurs per minimitzar la possible sensació d'interrupció.

- Si algú es posa nerviós, creus que no t'escolta o que perd l'interès, no t'ho prenguis de **manera personal**. Probablement, no té a veure amb res que hagis fet malament.

- Sigues **flexible** i pacient. Hi ha persones més mogudes i més quietes, més expressives i menys, més flexibles i més rígides, que es comuniquen de manera verbal o no verbal... Respecta els ritmes i la manera de comunicar-se de cadascú i evita forçar les situacions.

- El **reforç positiu** està molt bé per motivar-nos, però dosifica'l i aplica'l sense excedir-te.

- Precaució a l'hora de fer **bromes i acudits**. En comptes de captar la nostra atenció, potser ens distreu o ens confon. Intenta ser literal i neutre, almenys a l'inici, fins que no coneguis millor el grup.

- Potser fem algun **comentari o pregunta** que et resulta sorprenent o graciós. Intenta respondre'l amb normalitat. Evita prendre-te'l a broma; segurament la nostra intenció no era fer gràcia.

- Sigues **coherent** entre el que dius i el que fas. Si vols que parlem fluix, millor no parlis molt fort quan interactuïs amb nosaltres. Si vols un ambient tranquil, no corris i explica't de manera calmada.

- Fixa't en la **comunicació no verbal** per intuir si estem còmodes i estem gaudint. No envaeixis el nostre espai personal i, com ho faries amb la resta de persones, tracta'ns amb prudència fins que no coneguis bé els nostres gustos i preferències. Si tens dubtes, pregunta'ns.

- Explicita les **normes** i què esperes de nosaltres. Anticipa'ns els canvis. Si fem alguna **cosa inadequada**, diga'ns-ho amb calma i naturalitat.

- Si et trobessis amb un **moment de crisi** d'un participant, normalment un familiar o acompanyant es farà càrrec de la situació i sabrà reconduir-la. En aquest cas, procura mantenir la calma, reconduir l'atenció del grup fora de la situació de crisi i continuar amb naturalitat l'activitat.

Cloenda de l'activitat

- Reserva un temps suficient per fer **cloenda** de l'activitat: per repassar què hem après, que ens ha agradat més i què menys...

- És recomanable que lliuris un **full de valoració** en lectura fàcil a l'acabar l'activitat per recollir opinions i seguir millorant l'accessibilitat de l'activitat en properes sessions.

- Com a materials complementaris, és recomanable fer tríptics o petits dossiers de l'activitat en lectura fàcil per poder **endur a casa**, i així facilitar poder compartir l'experiència amb familiars i consolidar coneixements.

Grups ordinaris

- Si et trobes amb una persona amb discapacitat sola, en parella o amb família en un grup ordinari, sigues natural i fes sentir **còmode i inclòs** a tothom.
- No li donis massa protagonisme ni la tractis de manera segregadora, però tampoc la ignoris o invisibilitzis. Tracta-la com a **una més**, i dóna-li l'oportunitat de participar també amb els suports necessaris.

- Quan et dirigeixis al grup, mira-la a ella també, i si fas una pregunta, espera també la seva resposta. Parla **directament amb ella**, i no amb l'acompanyant, quan t'adrecis a ella. Si dones instruccions, assegura't que t'ha entès.

- **Normalitza el suport**: si utilitzes una imatge de suport, o si apropes algun objecte a la persona, expliques unes sigles o amplies el context, no anunciïs a tot el grup que ho fas així perquè hi ha una persona amb discapacitat. Ofereix el suport de manera natural, sense centrar l'atenció en ell.

- Deixa temps per **resoldre dubtes** i preveu diferents nivells de complexitat i aprofundiment perquè tothom pugui sentir-s'hi còmode.

7. Més informació

- Grup Cooperatiu TEB.
  Serveis de suport a l'accessibilitat cognitiva
  - Email accessibilitat@teb.org
  - Telèfon: 93 360 03 87 / 626 827 147 (WhatsApp)
  - Pàgina web: www.teb.org